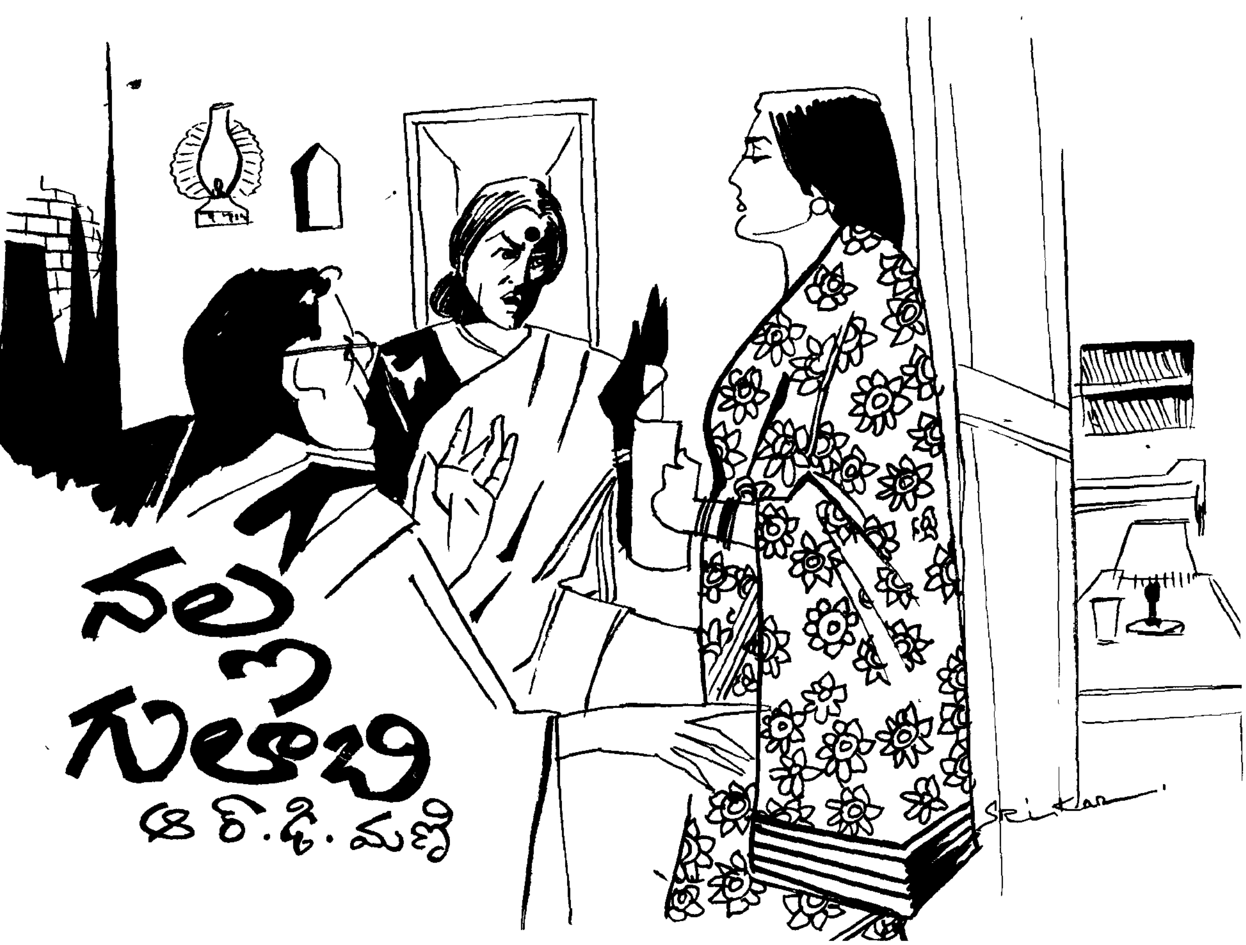

నల్ల గులాబి

ఆర్.డి. మణి

దుమ్ము లేపుకుంటూ వచ్చిన బస్సు ఒక్కసారి ఆగి జానకిరామయ్య గారిని దింపేసి మళ్లీ వేగంగా వెళ్లిపోయింది.

చేతి సంచీతో బస్సు దిగిన జానకిరామయ్యగారు కళ్లజోడు సరిచేసుకుని ఒక్కసారి తలెత్తి నలువేపులా చూశారు. అది వూరు కాకపోయినా మరీ అంత పెద్ద పట్టణంకాదు. ఎటు చూచినా పెద్ద పెద్ద భవనాలేవీ లేకపోయినా, మామూలు డాబా యిళ్లు మాత్రం విసిరేసినట్టుగా అక్కడక్కడా అందమైన కట్టడంతో నిలబడి వున్నాయి.

ఆయన జేబు తడుముకుని జేబులోనుండి ఒక చిన్న కాగితాన్ని బయటకు తీసారు. మతడవిప్పి ఒకసారి చదువుకున్నారు. తిరిగి దాన్ని మడిచి జాగ్రత్తగా జేబులో పెట్టుకుని తలెత్తి అటూ యిటూ చూసి, కొంత దూరంలో వున్న రిక్షాను పిలిచారు. రిక్షావాడు క్షణంలో రిక్షా తీసుకుని వచ్చాడు.

"గాంధీపార్కు కెళ్ళాలి! ఏం తీసుకుంటావ్?" ప్రశ్నించారు జానకిరామయ్యగారు.

"రండి కూసోండి!" అన్నాడు రిక్షావాడు.

"అది సరేనయ్యా! ఏం తీసుకుంటావ్ ?" తిరిగి ప్రశ్నించారు.

"మీకు తోసింది యియ్యండి బాబుగోరూ!" అన్నాడు రిక్షావాడు.

"అలా అంటే యెలా ?" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"పోనీ ఓ అర్ధరూపాయిప్పించండి బాబుగోరూ!" అన్నాడు రిక్షావాడు.

"సరే! అలాగే పద!" అంటూ చేతిసంచీతో సహా రిక్షాలో కూర్చున్నారు జానకిరామయ్యగారు.

జానకిరామయ్యగారు జీవితంలో బడిపంతులు ఉద్యోగంచేసి అలసిపోయి, చివరకు విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు. ఆయనకు యిద్దరు కొడుకులూ, యిద్దరు కూతుళ్ళూ. తన సంపాదన కొంత మెరుగ్గా వున్నప్పుడే పెద్దవాడు ఆనంద్‌ను డాక్టర్ చదివించారు. చిన్నవాడు రమేష్‌ను ఇంజనీరుగా తీర్చిదిద్దారు. పెద్దవాడు డాక్టర్ పొనయి, ప్రాక్టీసు పెట్టగానే, వివాహంకూడా చేసేశారు. చిన్నవాడు మాత్రం యెవరో అమ్మాయిని ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకున్నాడు. ప్రస్తుతం యిద్దరూ ఉద్యోగరీత్యా వేర్వేరు ఊళ్ళల్లో వుంటున్నారు.

ఇకపోతే ఆడపిల్లల్లో పెద్దమ్మాయి కరుణ ఇంటర్ తప్పడంతో యింటివద్దే వుంటోంది. చిన్నమ్మాయి అరుణ మాత్రం ఎస్సెస్సీ చదువుతోంది.

ఇటీవలే పెద్దమ్మాయి కరుణకు సంబంధాలు రాసాగాయి. జానకిరామయ్యగారుకూడా, కరుణకు యెక్కడయినా సంబంధం నిశ్చయమైతే వివాహం చేసేయాలనే నిర్ణయించుకున్నారు. అనుకున్నట్టు యీమధ్యనే ఓ సంబంధం ఖాయమైంది. కుర్రవాడు బి. యస్‌సి. చదువుకున్నాడు. బుద్ధిమంతుడు. హైద్రాబాదులోనే ఏదో రీసెర్చి లాబ్‌లో, రీసెర్చి ఫెలోగా ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. అయితే కుర్రవాడు ఉన్నతహోదాలో లేకపోయినా, అతి స్వల్ప వ్యవధిలోనే ఆ హోదాకు చేరే అవకాశం వున్నందున వాళ్లు పెట్టుబడులు యెక్కువగానే అడిగారు. కాని జానకిరామయ్యగారికి వాళ్లడిగినంత పెట్టుబడులు, పెట్టడానికి సాధ్యపడలేదు. అయినా ఆయన ఆ సంబంధాన్ని వదులుకోదలచుకోలేదు.

రిక్షా ఆగింది గాంధీపార్కు దగ్గర. జానకిరామయ్యగారు చేతి సంచీతో రిక్షా దిగి జేబులో నుండి అర్ధరూపాయిబిళ్లను తీసి రిక్షావాడి చేతిలో పెట్టారు. రిక్షావాడు ముందుకు కదిలాడు.

జానకిరామయ్యగారు నాలుగడుగులు వేశారో లేదో యెదురుగానే బోర్డు కనిపించింది. కళ్లజోడు సరిచేసుకుని ఆ బోర్డువేపు పరిశీలనగా చూశారు. దానిపైన 'ఆనంద్ క్లినిక్' అన్న అక్షరాలు కనపడ్డాయి. ఆయన మనసు కుదుటపడింది. గేటు తీసుకుని నెమ్మదిగా అడుగులువేస్తూ లోపలికి ప్రవేశించారు.

గేటు చప్పుడు విని, కిటికీలోనుండి చూసిన లక్ష్మి బయటకు వచ్చింది. "మావఁగారూ! మీరా? రండి రండి!" అంటూ లోపలికి దారి తీసింది. "అంతా బావున్నారా మావఁయ్యా!"

ప్రశ్నించింది లక్ష్మి జానకిరామయ్యగారు సోఫాలో కూర్చోగానే.

"అంతా బావున్నారమ్మా! అబ్బాయింకా..." అంటూ అటూ ఇటూ చూశారు జానకిరామయ్యగారు.

"ఇందాకే కారు తీసుకుని క్లబ్బు కెళ్లారండీ! త్వరగానే వచ్చేస్తారు." అంది లక్ష్మి.

"పిల్లలెలా వున్నారమ్మా?" కళ్ళజోడు తీసి ఉత్తరీయంతో శుభ్రం చేస్తూ అన్నారు.

"కులాసే మావయ్యగారూ!" అంది లక్ష్మి.

అంతలోనే ఆరూ, ఏడూ సంవత్సరాల కుర్రాళ్ళిద్దరూ పరుగెత్తుకుంటు వచ్చారు లోపలికి. ఎదురుగా జానకిరామయ్యగారిని చూస్తూనే ఒక్కసారి ఆగిపోయి తల్లివేపు చూశారు. "రామూ! మీ తాతయ్యరా!" అంది లక్ష్మి.

పిల్లలు "తాతయ్యా!" అంటూ ఒక్కసారి వెళ్లి జానకిరామయ్యగారి ఒడిలో కూర్చున్నారు.

"బావున్నావా తాతయ్యా?" ప్రశ్నించారిద్దరు ఒకేసారి.

"బావున్నాను. మరి మీరూ?" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"మేముకూడా బావున్నాం!" అన్నారిద్దరు.

"ఇక మీరు జరగండి తాతయ్య దగ్గర్నుండి. తాతయ్య అలసిపోయొచ్చారు. స్నానం చేసుకుని భోజనం చేస్తారు." అంది లక్ష్మి.

"అలాగే" అంటూ పిల్లలు ప్రక్క గదిలోకి వెళ్లిపోయారు.

"ఇక మీరు లేవండి మావగారూ! స్నానం చేసుకుని భోంచేద్దురుగానీ!" అంది లక్ష్మి.

జానకిరామయ్యగారు సోఫాలో నుండి లేచి దుస్తులు మార్చుకుని బాత్‌రూంవేపు వెళ్లారు.

రాత్రి సరిగ్గా ఎనిమిది గంటలకు ఆనంద్ వచ్చాడు.

"ఎప్పుడొచ్చారు నాన్నగారూ?" తండ్రి కెదురుగానే సోఫాలో కూర్చుని బూట్లు విప్పతూ ప్రశ్నించాడు ఆనంద్.

పేపరు తిరగేస్తున్న జానకిరామయ్యగారు పేపరు మడిచి ప్రక్కనే పెడుతూ "సాయంత్రమే వచ్చాను!" అన్నారు కొడుకువేపు పరీక్షగా చూస్తూ —

"అమ్మా, చెల్లాయివాళ్ళంతా కులాసాయేనా?" ప్రశ్నించాడు ఆనంద్.

"అంతా బావున్నారు" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

ఆ తరువాత ఇద్దరూ కలిసి భోంచేసి డాబా పైన వాలుకుర్చీలో కూర్చున్నారు.

ఇద్దరిమధ్యా కొన్ని క్షణాలు మౌనంగా దొర్లిపోయాక "కరుణకు మళ్లీ సంబంధాలేమైనా వచ్చాయా నాన్నగారూ!" అన్నాడు ఆనంద్.

"ఆఁ — ఈమధ్యే ఒక సంబంధం వచ్చింది. కుర్రాడు బావున్నాడు. సైన్స్ గ్రాడ్యుయేటు. హైద్రాబాదులో ఏదో రీసెర్చి లాబ్‌లో రీసెర్చి ఫెలోగా ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. జీతం కూడా బాగానే వుంది. మన కరుణకు అన్నివిధాల తగిన వాడుగా తోచింది నాకు. వాళ్ళక్కూడా మన కరుణ నచ్చింది. కానీ..." అంటూ ఆగారు జానకిరామయ్యగారు.

"కానీ — ఏమైంది నాన్నగారూ?" ప్రశ్నించాడు ఆనంద్ తండ్రివేపు చూస్తూ.

"అదే — పెట్టుబడులు కాస్త ఎక్కువగా అడిగారు." అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"అయితే యేం నాన్నగారూ! కుర్రవాడు మనకు అన్ని విధాల నచ్చినతర్వాత పెట్టుబడులు ఎంతడిగితేమాత్రం యేం! — మనం మంచి సంబంధాన్ని వదులుకుంటామా?" అన్నాడు ఆనంద్.

జానకిరామయ్యగారు ఆలోచనల్లో పడ్డారు ఆకాశంవేపు చూస్తూ.

"అదికాదు నాన్నగారూ! ఒకసారి వచ్చి వెళ్లిన మంచి సంబంధం మళ్లీ వస్తుందా? మీరు ఆ సంబంధాన్నే ఖాయం చేయండి!" అన్నాడు ఆనంద్.

జానకిరామయ్యగారు అలాగే మౌనంగా ఉండిపోయారు, ఏం చెప్పాలో, ఎలా చెప్పాలో అర్థంకాక—

"ఏమంటారు నాన్నగారూ!" తిరిగి అన్నాడు ఆనంద్.

చివరకు జానకిరామయ్యగారు సంశయిస్తూనే "అదే — నాక్కూడా ఆ సంబంధాన్నే ఖాయం చేయాలనుందీ — కానీ — పెట్టుబడుల దగ్గర వెనుకంజ వేయాల్సివస్తోంది. ప్రస్తుతం నా ఆర్థిక పరిస్థితి కూడా అంత బాగా లేదు." అంటూ ఆగి — ఇక ఏమైనాసరే అనుకుంటూ — "నువ్వేమైనా సర్దుతావేమోననీ..." అంటూ ఆగిపోయారు జానకిరామయ్యగారు.

"అదేమిటి! నేను సర్దడమేమిటీ! డబ్బంతా ఏం చేస్తున్నారూ? నెల నెలా మీ పెన్షనూ, నేను పంపే డబ్బూ, అటునుండి రమేష్ పంపే డబ్బూ— ఏం చేస్తున్నారదంతా?" ఒక్కసారి అనేశాడు ఆనంద్.

జానకిరామయ్యగారికి ఒక్కసారి చెంపమీద ఎవరో కొట్టినట్టయింది. అలాగే మ్రాన్పడిపోయారాయన.

"రమేష్ డబ్బు పంపడం మానేసి ఆర్నెల్లయింది. మరినువ్వుకూడా—" అంటూఆగారు.

"అఫ్‌కోర్స్! ఈ మధ్య నాలుగు నెలల నుండి నేనూ పంపడంలేదనుకోండి! — మీ కోడలికీ, బేబీకీ కొన్ని నగలు చేయించాను. అందుకే పంపడం వీలుపడ లేదు. కాని రమేష్ ఎందుకు పంపడంలేదూ? మీరు వాడికి ఉత్తరం వ్రాయలేదూ?" అన్నాడు ఆనంద్.

"ఎన్ని ఉత్తరాలని రాయనూ? — ఒక్క దానిక్కూడా సమాధానం రాకపోయేసరికి మొన్నీమధ్యే వెళ్లికూడా వచ్చాను వాడి దగ్గరికి—" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"ఏమన్నాడూ?" ప్రశ్నించాడు ఆనంద్.

"వాడూ ఏవో కారణాలు చెప్పాడు!" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"ఏమో! వాడి పద్ధతి నాకేం నచ్చలేదు." అన్నాడు ఆనంద్.

జానకిరామయ్యగారు నవ్వుకున్నారు లోలోనే ఆ మాట విని.

"నాన్నగారూ! మీరేమైనా అనుకోండి. ఈ విషయంలో మాత్రం నేను నిస్సహాయుణ్ణి! ప్రస్తుతం నాదగ్గర డబ్బు అంతగా లేదు. క్లినిక్ కూడా సరిగ్గా నడవడంలేదు. ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో డబ్బు సర్దలేకపోతున్నందుకు క్షంతవ్యుడిని!" ఏమాత్రం సంకోచించకుండా అనేశాడు ఆనంద్

జానకిరామయ్యగారు భారంగా నిట్టూర్చారు

"నేను రమేష్‌కు రేపే ఉత్తరం రాస్తాను. వాడు డబ్బంతా ఏం చేస్తున్నట్టూ?" అన్నాడు ఆనంద్ తిరిగి.

జానకిరామయ్యగారికి అంత బాధలోనూకూడా నవ్వు వచ్చింది, ఆనంద్ మాటలకు. కాని ఆపుకున్నారు.

అంతలోనే లక్ష్మి వచ్చి పక్క వేసానంటూ చెప్పి వెళ్లింది.

"పదండి నాన్నగారూ! పడుకుందురుగానీ!" అంటూ వాలు కుర్చీలోంచి లేచారు.

* * *

ఆ మరునాటి దినం ఉదయమే వెళ్లిపోవాలనుకున్నారు జానకిరామయ్యగారు. కాని ఆనంద్ బలవంతంవల్ల ఆగిపోయారు. ఉదయం పదిన్నరకల్లా టిఫిన్, కాఫీ ముగించుకుని అలా ఊళ్లోకి బయలుదేరారు.

ఏదో ఆలోచిస్తూ అడుగులు వేస్తున్న జానకిరామయ్యగారు, ప్రక్కనే సడన్‌బ్రేకుతో కారు ఆగేసరికి ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడ్డారు. తలెత్తి కార్లోకి చూశారాయన. కార్లో ఖరీదయిన దుస్తుల్లో వున్న వ్యక్తి చిరునవ్వుతో "నమస్కారం మాస్టారూ!" అన్నాడు.

జానకిరామయ్యగారు కళ్లజోడు సవరించుకుని పరిశీలనగా చూశారు ఆ వ్యక్తివేపు మరోసారి.

"నన్ను గుర్తుపట్టలేదా మాస్టారూ? నేను విశ్వాన్నండీ! ఒకప్పటి మీ స్టూడెంట్‌ను! అదేమిటండీ అప్పుడే మరచిపోయారా నన్ను — కనీసం సరిగ్గా యింకా పది సంవత్సరాలుకూడా కాలేదు..." అంటూ ఏవేవో చెప్పుకుపోతున్న ఆ వ్యక్తిని మధ్యలోనే ఆపుతూ "ఓయ్ విశ్వం నువ్వటోయ్! యెంత పెద్దవాడివయిపోయావ్! నిన్ను వెంటనే పోల్చుకోలేకపోయానుసుమా!" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"బ్రతికించారు మాస్టారూ! రండి రండి! కార్లో కూర్చోండి!" అంటూ కారు వెనక తలుపు తెరిచాడు విశ్వం.

జానకిరామయ్యగారు కాస్త సంశయంలో పడ్డారు.

"ఫరవాలేదు మాస్టారూ! ముందు మీరు కార్లో కూర్చోండి." అన్నాడు విశ్వం.

ఇక జానకిరామయ్యగారు నిలవలేకపోయారు. వెంటనే కార్లో వెనకసీట్లో కూర్చున్నారు. కారు ముందుకు సాగింది.

పదిహేను నిమిషాల్లో కారు ఒక అందమైన భవనం ముందు ఆగింది. విశ్వం కారు దిగి, తిరిగి వచ్చి, కారు వెనక తలుపు తెరచి "రండి మాస్టారూ! యిదే మనిల్లు!" అన్నాడు.

జానకిరామయ్యగారు కారు దిగి ఆ అందమైన భవవాన్ని చూస్తూ విస్తుపోయారు.

ఇద్దరు లోపలి కెళ్లిపోయారు.

లోపల హాల్లో సోఫా చూపిస్తూ "కూర్చోండి మాస్టారూ!" అన్నాడు విశ్వం.

జానకిరామయ్యగారు నెమ్మదిగా సోఫాలో కూర్చున్నారు.

"చెప్పండి మాస్టారూ! ఏం తీసుకుంటారూ? కాఫీ, టీ, హార్లిక్స్, బోర్నవిటా—ఏదీ?" అన్నాడు నవ్వుతూ విశ్వం.

"ఇప్పుడే టిఫిన్‌చేసి, కాఫీ త్రాగొచ్చాను యింట్లో. ఇంకేం తీసుకోగలమూ? కాసిని మంచినీళ్లు తప్ప!" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు చిరునవ్వుతో.

"లేదు లేదు. మీరు ఏదో ఒకటి తీసుకోవాల్సిందే — మిమ్మల్ని ఏమీ తీసుకోనివ్వకుండా వెళ్లనివ్వను!" అంటూ "లతా!" అని పిలవగానే, లోపల్నుండి విశ్వం భార్య లత వచ్చింది.

"లతా! నా చిన్నప్పటి మాస్టారని చెప్పలేదు నీకూ? ఆయనే వీరు"— అంటూ "మాస్టారూ! నా సతీమణి!" అంటూ ఒకరి కొకరిని పరిచయం చేసాడు.

లత అతివినయంగా నమస్కారం చేసింది.

"లతా! మాస్టారుగారికి బోర్నవిటా తీసుకురా!" ఆజ్ఞాపించాడు విశ్వం.

"అలాగే!" అంటూ లత లోపలి కెళ్లి పోయింది.

మరు నిమిషంలోనే రెండు కప్పుల్లో బోర్నవిటాతో వచ్చింది లత.

జానకిరామయ్యగారికి ఇక తీసుకోక తప్పలేదు.

"ఇక చెప్పండి మాస్టారూ! ఏమిటీ విష యాలూ? అమ్మా చెల్లాయిలూ బావున్నారా?" అన్నాడు విశ్వం.

"అంతా బావున్నారు!" అన్నారు జానకి రామయ్యగారు.

"కరుణకు ఏమైనా సంబంధాలు వచ్చాయా?" ప్రశ్నించాడు విశ్వం.

"ఆఁ వస్తున్నాయి — ఒక సంబంధం ఖాయం కూడా అయింది."

"అలాగా! గుడ్! కుర్రవాడు... ..."

జానకిరామయ్యగారు మధ్యలోనే అందుకుని "కుర్రవాడు సైన్స్ గ్రాడ్యుయేట్! హైద్రాబాదు లోనే ఏదో రీసెర్చి లాబ్‌లో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. మంచి జీతమే!" అన్నారు.

నల్ల గులాబీ

"అయితే యింకేం! వెంటనే చేసేయండి!" అన్నాడు విశ్వం.

"అదే నిర్ణయానికొచ్చాను. కానీ..." అంటూ ఆగారు జానకిరామయ్యగారు.

"కానీ... ఏమిటి మాస్టారూ?" అంటూ జానకిరామయ్యగారి ముఖంలోకి చూశాడు విశ్వం.

జానకిరామయ్యగారు తడబడుతూ "అబ్బే ఏం లేదు — అదంతా నీకెందుకులే!" అన్నారు.

"మాస్టారు! మీరేదో చెప్పడానికి సంశయిస్తున్నారు. మాస్టారూ? నేమకూడా మీకు కొడుకు లాంటివాడిని. నా ముందు సంశయించకండి. చెప్పండి. ఏం జరిగింది?" అన్నాడు విశ్వం.

జానకిరామయ్యగారికి ఇక దాచుకోవడం అంత భావ్యమనిపించలేదు. తు. చ. తప్పకుండా అంతా చెప్పేశారు.

అదంతా విన్న విశ్వం కళ్ళల్లో నీళ్ళు నిండాయి. కాని పైకి కనపడనివ్వలేదు.

"అన్నట్టు — నువ్వేం చేస్తున్నావోయ్ ఇప్పుడూ?" విషయాన్ని మార్చాలన్న ఉద్దేశంతో ప్రశ్నించారు జానకిరామయ్యగారు.

"నేను వ్యాపారంలో దిగాను మాస్టారూ! మీరు నాకు ప్రసాదించిన విద్యవల్ల, మీ ఆశీస్సుల వల్ల — ఆ భగవంతుడి చల్లని చూపువల్ల నాకే లోటు లేదు జీవితంలో. లక్షాధికారి కాకపోయినా వేలకు వేలు మాత్రం సంపాదించుకోగలుగుతున్నాను." అన్నాడు విశ్వం.

"నేను చాలా సంతోషిస్తున్నాను విశ్వం, నీ యీ హోదాను చూసి. భగవంతుడు నిన్ను యెప్పుడూ యిలాగే వుంచాలని కోరుతున్నాను — మరి నాకు సెలవిప్పిస్తావా విశ్వం!" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు సోఫాలోనుండి లేస్తూ.

"మధ్యాహ్నం భోంచేసి వెళ్లండి మాస్టారూ!"

"వద్దు వద్దు. ఇప్పటికే చాలా ఆలస్యమయింది. పిల్లలు నాకోసం యెదురుచూస్తూ వుంటారు." అన్నారు జానకిరామయ్యిగారు.

"సరే అలాగే మాస్టారూ!" అంటూ లేచాడు విశ్వంకూడా.

జానకిరామయ్యగారు బయటికి వచ్చేశారు.

ఆ సాయంత్రమే జానకిరామయ్యగారు అక్కడ నుండి తిరుగు ప్రయాణమయ్యారు.

* * *

"పిల్లలంతా కులాసాయేనా?" ప్రశ్నించింది సావిత్రమ్మ జానకిరామయ్యగారు యింట్లో అడుగు పెట్టగానే.

"ఆఁ కులాసాయే!" ఉత్తరీయం గోడకున్న వంకెకు తగిలిస్తూ అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"కరుణ సంగతి చెప్పారా?" ప్రశ్నించింది సావిత్రమ్మ.

"చెప్పాను." అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"ఏమన్నాడూ?" ప్రశ్నించింది సావిత్రమ్మ.

"ఏమంటాడూ? ఉన్నపళంగా డబ్బు కావాలంటే వాడు మాత్రం ఏం చేయగలడూ! ఎక్కడ్నుండి తీసుకురాగలడూ?" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"అవున్లెండీ! వాడు డబ్బు లేదని అనివుంటాడు. అది మీరు తిన్నగా చెప్పలేక, పైగా వాడ్ని వెనకేసుకొస్తున్నారు. వాడంటే మీకు చాలా ప్రేమగా మొదట్నుండీ! అందుకే — అవున్లెండీ! మనం పస్తులుండీ, అప్పులుచేసి వాడ్ని చదివించిన రోజులు మరచిపోయుంటాడు వాడు బహుశా!" అంది సావిత్రమ్మ.

"సావిత్రీ! అలా అనకు. అది మన కనీస కర్తవ్యం! ఇందులో వాడ్ని నిందించి లాభంలేదు అంతా మన దురదృష్టం!' అన్నారు జానకి రామయ్యగారు.

"ఈ నీతిబోధలు నాకు చేసేకన్నా వాడికే చేయాల్సింది అక్కడ మీరు." అంది సావిత్రమ్మ

జానకిరామయ్యగారు ఏమీ మాట్లాడలేదు.

అంతవరకూ తలుపు చాటున వుండి అంతా విన్న కరుణ ఒక్కసారి మెరుపులా ముందుకువచ్చి "నాన్నా! నాకీ పెళ్లొద్దు! నేను ఉద్యోగం చేయదలచుకున్నాను ఇదిగో నా అప్పాయింట్‌మెంటు ఆర్డరు." అంటూ చేతిలో వున్న కవరులోంచి ఆర్డరు కాగితాన్ని బయటికి లాగింది.

"అమ్మా కరుణా! ఏమిటమ్మా నీ యీ నిర్ణయం?" అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

"అవున్నాన్నగారూ! నాకీ పెళ్లొద్దు! నా పెళ్లికోసం మీరు ఎవరినీ అర్థించాల్సిన అవసరం లేదు నా పెళ్లి స్వయంగా నా డబ్బులతోనే చేయాలి మీరు. అప్పటివరకూ మీరు యెవరినీ చేయిచాచ నవసరంలేదు." అంటూ లోపలి కెళ్లిపోయింది కరుణ.

సావిత్రమ్మ, జానకిరామయ్యగార్లు శిలాప్రతిమలే అయ్యారు కరుణ మాటలు విని.

ఆ తరువాత రెండురోజులకు జానకిరామయ్య పేరిట ఒక ఇన్స్యూర్డ్ పార్సెల్ వచ్చింది. జానకిరామయ్యగారు ఆత్రుతగా సంతకంచేసి తీసికొని లోపలికొచ్చి పార్సెలు విప్పారు. ఒక్కసారి కళ్ళు చెదిరిపోయాయి! అన్నీ వందరూపాయల నోట్లు. ఆశ్చర్యపోయారు! నెమ్మదిగా వాటిని బయటకు తీసారు. వాటితోపాటు ఓ చిన్న చీటీ కూడా వుంది. జానకిరామయ్యగారు ముందు ఆ చీటీ విప్పారు గబగబా.

ఆశాజీవి ♦♦ — బొర్రా పాండురంగశాస్త్రి

జీవితం, ఆశామయం!
జీవితాశయం, ఆనందజీవనం!
జీవనగమనం ఒడిదుడుకుమయం!
'కష్టసుఖాలు కావడి కుండలని'
సరిపెట్టుకుని ముందడుగు వేద్దామంటే,
'ఎండమావులు ఎదురవుతున్నాయి!'
అయినా, మానవుడు నిరాశ చెందకుండా,
శాంతి సుఖాల కోసం,
కుటుంబ సంతోషం కోసం,
తపన చెందుతున్నాడు
తపస్సు చేస్తున్నాడు
అహర్నిశలు శ్రమిస్తున్నాడు!
శ్రమజీవనమే,
సుఖజీవనమని
అతడెరిగిన పరమ సత్యం!
అందుకే, అతడు పట్టు వదలక,
పరిశ్రమ చేస్తున్నాడు!
ఆ కాంతి రేఖలు, అతడి
మనసులో మెదులుచున్నాయి!
ఆ, ఆశాజ్యోతులు, అతడి
కళ్లముందు వెలుగుతున్నాయి!
ప్రయత్నం మన ధర్మం!
ఫలితం దైవనిర్ణయం
అంటే నాగరికు లంగీకరించరు
కనుక, ఫలితం మన కృషిఫలం అందాం
అందుకే, మానవుడు 'ఆశాజీవి!'

డాక్టర్ సలహాలు * — డాక్టర్ కె. వెంకటేశ్వరరావు

పి. ఎస్. ఆర్. — విశాఖపట్నం

నా వయస్సు 18 సం.లు. నాకు అప్పుడప్పుడూ వీపులో యెడమవైపు నొప్పి వస్తుంది. ఊపిరి తీసేటప్పుడు గుండెల్లో నొప్పిగా వుంటుంది. 'అనాల్ జిన్' మొ. మాత్రలు వాడాను. కాని లాభం కన్పించలేదు.

★ వీపులో నెప్పి అనేది తరచూ రావటంవల్ల, "వీపు" (చెస్ట్) భాగాన్ని "ఎక్స్ రే" తీసి చూడవలసిన పరిస్థితి వుంది. దీనికి మీ అంతట మీరే వైద్యం చేయ ప్రయత్నించటం మంచిది కాదనటానికి మీరు వాడిన మాత్రలు పని చేయక పోవటమే ప్రత్యక్ష నిదర్శనం!

"డ్రైప్లూరసీ" వల్ల గాని, వెన్నుపూసల అమరికలో ఏర్పడగలిగిన మార్పులవల్ల గాని తరచూ నెప్పి రావచ్చును. ఊపిరితీసే సమయంలో నెప్పి వుండటం శ్వాసమండలంలోని భాగాలయిన, ఊపిరి తిత్తులు, గాలి పయనించటానికి వున్న గొట్టములు, ఊపిరితిత్తుల పై పొరలు మొ.న వాటిలోని లోపాలని సూచిస్తుంది. మీరు ఎక్స్‌రే తీయించి, వైద్య సలహా పొందడం మంచిది.

ఎమ్. ఆర్. ఆర్. — మద్రాసు

నాకు 15 రోజుల కొకమాటు విరోచనము లవుతున్నవి. మలంలో "ఎస్కారిస్ లుంబ్రి కాయిడ్స్" వున్నట్లు తెలిసింది. మిగతా రోజుల్లో మలబద్ధకంతోబాటుగా యెక్కువగా "గ్యాస్" పోతోంది.

★ మీ ముందు జాగ్రత్తలకు ఒక వైద్యునిగా అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను.

ఎవరికైనాసరే, విరేచన సంబంధ రోగాలు వుంటే నిపుణులైనవారిచేత మల పరీక్ష దాదాపు ఆరు నెలల కొకసారైనా చేయించుకొంటే, వారే ఆశ్చర్యపడే సంగతులు బయటపడతాయని తెలియ జేయటానికి మీరు చేయించుకొన్న "మల పరీక్ష" మంచి నిదర్శనం అయింది. మీకు పొడవైన (6 నుంచి 10 వరకు) గుండ్రంగా వుండే పురుగులు వున్నాయని తేలింది. కాబట్టి "పైపరజీన్ సిట్రేట్" అనే మందు రాత్రి భోజనానంతరం 50 సి.సి.ల వంతున (1½ ఔన్సులు) లోనికి వరుసగా రెండు రాత్రులు తీసుకోవటం అవసరం. 10 రోజుల అనంతరం తిరిగి మలపరీక్ష చేయించు కొని, పూర్తిగా పురుగులు పోయేదాకా నెల కొకమారు మాత్రం ఈ మందు వాడాలి. మలబద్ధకం, గ్యాస్ మొ.వి వీటి ప్రభావం వలననే రావచ్చును.

వి. ఎమ్. ఎన్. — హైదరాబాద్

మా తమ్ముడి వయస్సు 18 సం.లు. చిన్నప్పుడు ఫిట్సు వచ్చి ఎడమచెయ్యి, కాలుపాదము వంకర తిరిగినవి. వేళ్ళల్లో పటుత్వములేదు. ఎడమ చేత్తో ఏ పనీ చెయ్యలేడు. ఫిట్సు వచ్చినప్పుడు 'ఎక్కువ మోతాదు'లో ఇంజక్షన్‌లు ఇవ్వటమువల్ల యిలా జరిగిందని అనుకొనుచున్నాము. మీ సలహా కోరుచున్నాము.

★ ఫిట్సు వచ్చినది, రోగలక్షణమైన సంగతి ముందుగా తెలియజేస్తూ; ఒకవైపు శరీర భాగాలు పని చేయకపోవటానికి; మెదడునుంచి (ఎదటి వైపున వున్న మెదడులోని అర్ధభాగం నుంచి) వచ్చే నరాలు "కూడలి" లేక ఒకచోట క్రమంగా కుమిగూడివున్న ప్రదేశంలో ఏర్పడిన అవాంతరాల వల్లనే అని తెలియజేయటంకూడా అవసరమే అని అనుకొంటాను. ఈ "భాగం" దెబ్బతినే సమయంలో ముందుగా "ఫిట్సు" (ఉపయోగపడని భాగాలలో) ఏర్పడటం, రాబోయే అవాంతరాన్ని సూచిస్తుంది. ఇంజక్షన్‌కి, గాని మోతాదుకి ఈ ప్రస్తుత పరిస్థితికి సంబంధం లేదని సంశయం లేకుండా చెప్పగలను. ఇకపోతే యీ రోగాన్ని నివారించాలంటే "ఫిజియో తెరపీ" (వ్యాయామ పద్ధతులు) క్రమంగా చేయించటమే!

ఎ. ఎన్. — తిరుపతి

నాకు 6 నెలల నుండి 'హెర్నియా' వున్నది. అది దగ్గినప్పుడంతా పెద్దదవుతుంది. దాన్ని అలా వదిలివేయవచ్చునా? పెద్దదవకుండా వుండటకు తీసుకొనవలసిన జాగ్రత్తలేమిటి?

★ "హెర్నియా" అనే జబ్బు - ఉదర భాగంలోని "గోడలలో" ఇమిడివున్న కండరాల పటుత్వం తగ్గినా, లేక జీర్ణకోశం మొదలయిన భాగాలు అమరివున్న ఉదరభాగంలో "పీడనశక్తి" (ప్రెషర్) ఎక్కువ అయినా; లేక యీ రెండూ ఒకే సమయంలో వున్నా ఉదర భాగాలలో కదలిక (వున్నవి ముఖ్యంగా చిన్నప్రేవులు) పటుత్వం తప్పిన ఉదరభాగాన్ని కప్పివుంచుతున్న గోడలలో ఖాళీ ఏర్పరుస్తూ వచ్చి, క్రమేపీ బయటికి, దగ్గినా, తుమ్మినా, మలబద్ధకం వున్నా, రావటం అనేదే! కొన్ని సమయాలలో అంతర్గతంగానే కొన్ని భాగాలు యితర భాగాలలోనికి చొచ్చుకొనిపోవటానికి హెర్నియా అనే పదం వర్తిస్తుంది.

మీరు శస్త్ర వైద్యులకి చూపించి, ఆ "హెర్నియా" ప్రమాద స్థలంలోనో లేక ప్రమాదకర పరిస్థితిలోనో వుందని వారు చెపితే వెంటనే శస్త్రచికిత్స చేయించుకోవటం, అంత తొందరలేదని వారంటే "బెల్ట్" మొదలయినవి సైన్సు ప్రకారం కొని వాడటం, పై కారణాలకి తగిన చికిత్స చేయించుకోవటం అవసరం.

నల్లగులాబీ

మాస్టారూ!

నమస్కారం. గుర్తుపట్టారనుకుంటా! నేను విశ్వాన్ని. మీరు యింటికి క్షేమంగా చేరివుంటారని తలుస్తాను.

మాస్టారూ! నేను యీ ఉత్తరంతోబాటు అయిదువేలు పంపుతున్నాను. ఈ డబ్బు చెల్లాయి కరుణ పెళ్లికి ఏవిధంగానైనా తోడ్పడవచ్చు. ఇంత చిన్న మొత్తం పంపుతూన్నందుకు నేను బాధపడు తున్నాను. కాని యిందుకు కారణం లేకపోలేదు. అసలు ఆరోజే మీకు డబ్బు యిద్దామనుకున్నాను. కాని యివ్వలేదు. ఎందుకంటే — మీరు తీసుకోరని నాకు ఖచ్చితంగా తెలుసు. అందుకే యివ్వలేదు.

మాస్టారూ! మీరు నాకు ఎంతో సహాయం చేసారు. నా జీవితానికే గుర్తింపులేని సమయంలో నన్ను ఆదుకున్నారు. మా అమ్మ నన్ను చదివించలేని స్థితిలో వున్నప్పుడు మీరు నాకు ట్యూషన్లు చెప్పి. నా చదువుకు చాలా తోడ్పడ్డారు. మీ సహాయం నా జీవితాని కొక చక్కని బాట నేర్పరచింది. నేను ఆ బాటగుండానే పయనించి నా గమ్యం చేరుకో గలిగి, ఈరోజు యింతటివాడినయ్యాను. ఇదంతా కేవలం మీ చల్లని చూపువల్లే! ఆరోజు మీ యీ చల్లనిచూపే లేకపోయుంటే యీరోజు నా పరిస్థితి ఎలావుండేదో ఊహించుకోలేను. నేనవన్నీ మరవలేదు మాస్టారూ! మరవలేదు!

మాస్టారూ నేను మీకు చాలా ఋణపడివున్నా! కాని ఆ ఋణాన్ని యిప్పుడు యీ విధంగా తీరుస్తున్నానని మాత్రం అనుకోకూడదు దయచేసి! యీ డబ్బు నేను సంతోషంగా నా చెల్లాయి పెళ్ళికి సమర్పిస్తున్నాను. దీన్ని మీరు తప్పకుండా స్వీకరించాలి!

ఇట్లు,
విశ్వం.

ఉత్తరం చదివిన జానకిరామయ్యగారి కళ్ళల్లో నుండి రెండు భాష్పాలు రాలాయి.

వెంటనే బల్ల దగ్గరకు వెళ్లి కుర్చీలో కూర్చొని సొరుగులో నుండి తెల్లకాగితం తీసి —

చిరంజీవి విశ్వంకు,

ఆశీస్సులతో నీ మాస్టారు వ్రాయునది. నీవు ప్రేమతో పంపిన డబ్బు అందింది. చాలా కృతజ్ఞుణ్ణి! నీవు డబ్బులో, హోదాలోనే గొప్పవాడివనుకున్నా — కాని నీ మనసుకూడా యింత గొప్పదని నేనెన్నడూ ఊహించని విషయం! మనిషికి డబ్బే ముఖ్యంకాదని నిరూపించుకున్నావు! నీ మంచితనాన్ని నేను భరించ లేకుండా వున్నాను.

కాని — విశ్వం! ప్రస్తుతం కరుణ వివాహం చేసుకోవడంలేదు. తన ఉద్దేశ్యాన్ని మార్చుకుని ఉద్యోగంలో చేరింది. అందుకే, నీవు పంపిన డబ్బును ఏవిధంగానూ సద్వినియోగం చేసుకోలేక పోతూన్నందుకు చింతిస్తున్నాను. డబ్బు తిరిగి నీకే పంపుతూన్నందుకు ఏమీ అనుకోకూడదు. విశ్వం! నీకు మాపై వున్న అభిమానానికి విలువ కట్టలేకపోతూన్నాం.

అమ్మాయికి ఆశీస్సులు — వుంటా! సెలవు! అంటూ ఉత్తరం పూర్తి చేసారు జానకి రామయ్యగారు.